Forundersøgelse – VP2

Vandplanprojekt Knasborg Å o8971

Vandområdeplan: Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak
Hjørring Kommune

Formål

Formålet med forundersøgelsen er at belyse om et givent projekt opfylder kriterierne for at opnå tilskud og derved tilvejebringe et grundlag for om projektet kan realiseres, og i hvilken form og omfang projektet kan/skal realiseres. Forundersøgelsen skal således sikre at indsatsen kan realiseres i overensstemmelse med de øvrige indsatser, og at indsatsen realiseres således at det er i overensstemmelse med den eksisterende strækning.

Forundersøgelsen skal ligeledes undersøge muligheden for at realisere indsatsen. Vurdering om mulighed for realisering medfører bl.a. undersøgelse af:

1. Er projektet omkostningseffektivt.

2. Forbedres passage for vandrende fisk og/eller forbedrede opvækst- og gydeforhold for fisk og forbedrede forhold for akvatisk flora og fauna i øvrigt.

3. Tilpasses faldet de lokale forhold og fiskebestande. Faldet skal være mindst 1 ‰ og højest 10 ‰.

4. Anlægges brinkanlæg så de ikke bliver stejlere end 1:1,5.

5. Sammensætningen af det fremtidige bundsubstrat.

6. Maksimalvandføring og tilpasning af sandfang ved etablering af sandfang.

7. Vandføringen i omløbsstryg.

8. Vandløbsbundens kote på eksisterende og projekterede forhold og i forhold til terræn.

9. Træers placering.

10. At der ikke sker skade på dyre og plantearter, der er omfattet af bilag 3 og 5 i naturbeskyttelsesloven.

Forundersøgelsen redegør således for, hvordan en indsats forventes at kunne bidrage til opnåelse af miljømålet samt, hvordan projektet forventes at kunne gennemføres og om det lever op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsen § 5. Forundersøgelsen belyser endvidere relevante forhold vedrørende prioriteringskriterierne i § 6.

Forundersøgelsen skal endvidere redegøre for om det er muligt at opnå de nødvendige tilladelser for realisering.

Eksisterende forhold
Vandløbsforekomst o8971 er del af det offentlige vandløb Knasborg Å, som udmunder i Kattegat.
Der er ikke i vandplan 1 gennemført indsatser op- eller nedstrøms vandløbsforekomsten.

Strækning o8971 har en længde på 2,575 km og danner kommunegrænse mellem Hjørring og Frederikshavn Kommune. Strækningen er kraftigt reguleret og ligger nedgravet som en langtsomt flydende kanal med ensartede fysiske forhold. Bunden består af sand og dynd og faldforholdene er dårlige. Det gennemsnitlige fald på den strækning vandområdet udgør, er jf. regulativet på 0,2 promille svarende til 20 cm for hver kilometer.
Seneste DVFI er foretaget i 2016 på den nedre del af strækningen og resulterede i faunaklasse 4.

Fisk
Vandområdet indgår ikke i DTU Aqua's udsætningsplaner, p.g.a. de dårlige fysiske forhold, og der findes derfor ikke beskrivelser fra DTU vedrørende vandområdet egnethed i forhold til fisk.

Regulativ Beskrivelse

Eksisterende
Vandområdet er en del af et offentligt vandløb som er omfattet af regulativet for Nors Å – Ø. Landkanal – Knasborg Å.

Kommende
Hjørring Kommune arbejder på en samlet regulativrevision for alle kommunens vandløb. Revisionen vil betyde, at de nuværende regulativer samles i 16 overordnede regulativer, der omfatter hele vandløbssystemer.

I forbindelse med regulativrevisionen udarbejdes der også vedligeholdelses-bestemmelser for de private vandløb.

Relation til beskyttet natur og arter
Strækningen er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Der er ikke registret beskyttede eller fredede arter tæt på vandområdet.

Relation til Natura 2000
Der er ikke registreret arter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV og bilag 3 i naturbeskyttelsesloven i området omkring indsatserne.

Odder, der er på bilag 3, findes over hele Vendsyssel. Knasborg Å-systemet er et potentielt levested for Odder. Hjørring Kommune vurderer derfor, at det er sandsynligt at Odder kan forekomme i og ved vandløbene. Realisering af en indsats vurderes ikke at have betydning for Odder.

Vandområdet er ikke direkte beliggende i et Natura 2000-område, men er en del af Knasborg Å-vandsystem som længere nedstrøms gennemløber Natura 2000-område nr. 3 Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose.
Realisering af en indsats vurderes ikke at have betydning for Natura 2000 området.

Hjørring Kommunes konklusion.

Undersøgelsen omfatter vandløbsforekomst o8971, Knasborg Å, en strækning der er 2,575 km. Vandløbsforekomsten omfatter indsatsen træplantning, der er udpeget i vandområdeplan 2015-2021 for Hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak:

Hjørring Kommune vurderer på baggrund af forundersøgelsen at det <u>ikke</u> med virkemidlet træplantning vil være muligt at opnå målopfyldelse.

Til grund for Hjørring Kommunes vurdering ligger at vandløbet på strækningen har så dårlige fysiske forhold at træplantning ikke, hverken på kort eller længere sigt, vil kunne forbedre tilstanden i vandløbet så meget at der vil kunne opnås god økologisk tilstand som krævet i vandplanerne.
Grundbetingelserne med et meget ringe fald i et kanaliseret vandløb i et område med store landbrugs- og afvandingsinteresser betyder at vandområdet er meget langt fra at kunne opnå god økologisk tilstand hvilket træplantning ikke vil ændre på.
Hjørring Kommune vurderer potentialet for opfyldelse af en DVFI på mindst 5 som ringe på grund af vandløbets dårlige fysiske forhold og af samme grund vurderes potentialet m.h.t. målopfyldelse i forhold til ørreder på strækningen som ringe.

Hjørring Kommune fik i 2008 konsulentfirmaet, Fiskeøkologisk Laboratorium, til at lave en omfattende besigtigelse af de fysiske forhold i de af Hjørring Kommunes vandløb, der på daværende tidspunkt var målsatte i Nordjyllands Amts Regionplan.
Vedrørende Knasborg Å nåede undersøgelsen frem til at strækningen opstrøms ringkanalen ved den tidligere Gårdbo Sø, hvor o8971 er en del af Nors Å (som strækningen regulativmæssigt hedder), fremstår som *"en nedgravet tungtflydende bred kanal med uniforme fysiske forhold. Bunden er dyndet eller sandet, faldet ringe og vandet brunt og humusholdigt" …….”Vandløbets nuværende form og vandføring er et resultat af områdets mange årtiers afvandingspraksis. Formentlig er vandstanden næppe stor i de tørre måneder og til tider høj ved kraftig nedbør i området, hvilket skaber vanskelige leveforhold for fisk, men også smådyr med skærpede krav til miljøet. En reetablering af Gårdbo Sø kunne inddrage Nors Å som en del af projektet, hvilket kunne gavne et mindre ekstremt strømregime og bedre de fysiske forhold. Faldet er dog generelt ringe, og kanalen vil nok fortsat være tungtflydende, men udgøre et interessant naturområde. Til den tid kunne en ændring af typologien fra vandløb til stillestående overvejes.*
I sin nuværende form vurderes potentialet for målopfyldelse af DVFI 5 som dårlig".

Hjørring Kommunes forundersøgelse viser at de fysiske forhold ikke har ændret sig til det bedre siden konsulentundersøgelsen i 2008, hvilket bl.a. skyldes at vandløbsvedligeholdelsen, i overensstemmelse med gældende vandløbsregulativ, foregår med mejekurv.

Nors Å efter vedligeholdelse med mejekurv 31/8 -2020.

Hjørring Kommunes vurdering og konklusion i forundersøgelsen er, at det ikke med træplantning vil være muligt at forbedre de fysiske forhold i en grad så der vil kunne opnås god økologisk kvalitet i vandområdet.

Vandområdet ligger i kommuneskel mellem Hjørring og Frederikshavn Kommune og de to kommuner er enige i konklusionen.

Bilag
Bilag 1: Oversigtskort
Bilag 6: Kontrakt
Bilag 7: Timeregnskab
Bilag 8: Løn Charlotte Sørensen
Bilag 10: Løn Jan Sørensen
Bilag 12: Løn Poul Træholt
Bilag 18: Dokumentation for offentliggørelse